

bila cvetico, in na drugi strani jo je vest opominjala na materno ljubezen. Ljubezen zmaga. Ravno zvoni k svetej maši. Nežica serčno vzame lonček z edino svojo prelepo cvetico, nese jo k cerkvi na pokopališče, postavi jo na materni grob, ter zraven poklekne in pobožno moli. Prav milo jej je pri sercu; solzé se jej utrinjajo in tekó na poraščeno materno gomilo — in lepše in jasnejše poje jej cerkveni zvon kakor glas matere, ki blagoslavlja svojo zvesto hčerko.

Ko Nežika pride od cerkve domú, čaka jo že grajski sluga in tirja naročeno cvetico, ker hoče jo dobro plačati. „Vidite, gospod“, pravi Nežika, „ena včerajšnih cvetic se je po noči obletela, drugo pa nisem mogla dati, ker sem jo že drugam obljubila. Prosim, povejte gospej grofinji, da mi ni bilo mogoče njenej želji vstreči, ker mogla sem spolniti obljubo, katero sem rajnkej materi obljubila. Pravična gospá me zavoljo tega ne bodo grajali.“ — „Dobro“, pravi sluga, „povedal bodem tako plemenitej gospej, toda pripravite se na odgovor; tako žalenje ni kar bodi si mala stvarica.“

Čez eno uro potem, ko sluga odide, pride grajski vavpat po Nežico, da naj gre nemudoma ž njim v grad. Nežica se sicer vstraši, vendar se precej napravi in gre pogumno s hlapcem v grad k milostivej gospej.

„Ti si me ukanila, prederzna deklica“, pravi nevoljna gospá, „zakaj mi nisi prodala obljubljenе cvetice, potrebovala jo bi bila danes za neki grob na pokopališči.“ Nežica jókaje odgovori: „Né, milostiva gospá, nisem vas hotla ukaniiti, spolnila sem le obljubo, ki sem jo svoje rajnkej materi na smertnej postelji obljubila, ker vem, obljuba dela dolg.“ Deklica pripoveduje potem vse, kako so jej mati naročili in da jej je spolnitev matrne obljube zeló zeló pri sercu.

Grajska gospá odkritoserčno deklico prav rada in radovedno posluša, in jej potem reče: „Dobra deklica si, ker spoštuješ svojo mater in natanko spolnueš njena zadnja naročila. S tem si se mi zeló prikupila. Jaz sem vdova in nimam svojih otrok; pridi k meni v grad, vzamem te za svojo hčer.“

Nežica se klečé zahvaljuje svojej dobrotnici, toda grofinja jo vzdigne, objame in jej pravi: „Od danes si moja ljuba hčer, Bog te je pripeljal k meni, ker te blagoslavlja za tvojo zvesto materno ljubezen.“

Nežica pred najubožnejša je sedaj najsrečnejša deklica tega kraja. Materni blagoslov prinesel jej je veliko srečo na tem svetu.

A. P.

Otroci, ne zapuščajte šole!

(Resnična zgodba.)

Lani, to je leta 1871, je bila v Kranji večkrat komedija; prišle so namreč, Bog si ga vé od kod vse, družbe, ki si s tem svoj žalostni kruh služijo, da po vervéh plešejo, visoko skačejo, se prekucujejo in druge burke vganjajo. Nekatere teh družeb so štejele veliko oseb, odraslih ljudi pa tudi

majhnih otrok, ki mesto da bi v šolo hodili in se lepih nauk naučili, pačijo svojo ljubo mladost in celó življenje.

Meseca julija pride zopet neka družba v Kranj; bilo je ravno poldne, ko so ti umetniki, kakor se radi sami imenujejo, z muziko na čelu v mesto prihrumeli; eden muzikašev je neusmiljeno po velikem bobnu udrihal, drugi so piskali na svoje inštrumente, kar se je le dalo; bolniki v posteljah so vpili joj, otroci pa, ki so pri polnih skledah sedeli, so pometali žlice po mizi in leteli nekteri na okna, drugi na ulice in se pridružili trumi otrok, ki je šla za muziko. Na primernih krajih so muzikaši vtihnoli na povelje vodja in ta je glasno naznanil, da se bode družba, ki je na svojem umetniškem popotovanji namenjena iti na Dunaj, tudi tukaj mudila, pa samo za malo dni, in svojo umetnost kazala; prva predstava se je napovedala na večer ob osmih.

Večeri so bili takrat lepi in dolgo že pred napovedano uro je bilo vsak dan mnogo ljudi pred postavljenim odrom zbranih, celó nekteri stareji mestjani so sedeli na prvih sedežih pričakovaje čudežev, ki se bodo vpricho njih godili. Tudi otroci in mlajši ljudje so od vseh strani prihajali in obdajali prostor umetnosti; okoli in okoli našgane bakljaste luči s svojo temnorudečo bliščobo obsevale so njih lica in pričale na njihovem obrazu nepoterpežljivost, s katero so čakali na začetek komedije.

Osma ura je že davno preč, pa umetnikov še ni, vse gleda od kod bodo prišli; naposled se vendar sliši od daleč veliki boben, ki je šel po vseh ulicah vabit ljudi. Z bobnom pride še druga množica ljudi, tudi igralci se prikažejo in komedija se začne. Daljnega popisovanja naj me mladi in stari bralci oprosté, vsak je že vidil kaj takega v svojem življenji, če ne v mladih saj v poznejih letih. To je terpelo več večerov, mudilo se umetnikom ni nikamor; otroci pa so te dni o samej komediji govorili in živeli, težko so čakali na vsak večer, sercé je jelo hitreje biti, ko se je slišal veliki boben. Predstave niso bile ravno slabe in obiskovalo jih je tudi mnogo odraslih ljudi; družba je precej denarja iz Kranja odnesla, šla pa sta s temi potepuhi tudi dva Kranjska fanta, katerima se je šola pristudila in ki sta menda mislila, da je bolje se prekucevati, ko pa v šolo hoditi. Gotovo nista nikogar za svet prašala, ker sta bila navajena po svojej glavi ravnati. Fanta sta celó revnih staršev, eden jih nima več, drugemu še živi mati, ki pa samo toliko imá, kolikor milošnja donaša, akoravno je dobila nekdej dve tisoči dote; da pri takih okolščinah otroka nista mogla dobro odgojena biti, se samo o sebi umeje. — Ko sta za šolo odrasla sta bila velika težava za učitelje, o njihovej porednosti vedó ti gospodje mnogo pripovedovati, nagajala sta, kjer sta le mogla, šola je bila za nju zadnja stvar, na katero sta mislila. Dolgo sta tuhtala, kako bi se rešila šole; komedijanti so ju rešili te nadloge in s seboj vzeli. Kje povsod so potem ti potepuhi hodili in svojo umetnost kazali in kake napredke sta Peter in Pepe, naša Kranjska fanta, v novej šoli delala, tega ne vem; v poznej jeseni jih najdemo v Briksenu, precejšnjem mestu na Tirolskem. Tukaj sta tudi Peter in Pepe v javnej predstavi morala nastopiti, pa gotovo sta se v tem kratkem času premalo naučila, ker padla sta obedva

z velike višine, kamor sta bila splezala in se precej pobila. Pa to ni bilo dovolj, vodja družbe, kateremu sta tako sramoto naredila, ju je natolkel do kervavega, takó da sta se komaj vlekla. — Bridko sta zdaj obžalovala svojo porednost in si želela domú; rada bi bila zdaj domá na šolskih klopéh sedela in gospode učitelje ubogala, pa bilo je prepozno. Kaj sta hotela storiti, denarja ni imel nobeden, raztergana sta bila, da so cunje od nju visele in zraven še lačna. V svojej velikej nesreči sta sklenila, kervoločniku in njegovej družbi slovo dati. Kar sta sklenila, sta tudi storila. Pobereta jo toraj skrivaj in kar so moči dopuščale gresta po velikej cesti naprej, pa sama nevesta kam; ne daleč od Briksena blizo neke železniške hiše pa ju zapusti vsa moč, glad ju tare in zgrudita se na tla ob cesti; tû ležita nekoliko časa brez vsega življenja. K sreči so tistega časa otroci iz šole šli. Dva šolarja, fant in dekle, ki sta bila v omenjeni železniškej hiši domá, vidita mimogredé naša fanta, obedva kervava in kakor mrtva ob cesti ležati in hitro, ko domú prideta, povesta to svojej materi. Ta pošlje otroka nazaj in jima zapove naj pripejljeta reveža s seboj. Fant in dekle gresta in spravita raztergana fanta na svoj dom, ki sta se komaj po koncu deržala. Blaga gospá, ki ima sama sedmero otrok in je komaj oblači, ker njen mož kot železniški uradnik nima visoke plače, je Petra in Pepeta usmiljeno sprejela in jima postregla, kar je bilo v njenej moči. Oprala jima je rane, oblekla ju z oblačili svojih otrok in jima dala jesti in piti, z eno besedo postregla jima je bolje ko lastna mati. Fanta vsa skesana, nista vedla, kako bi se zahvalila za tako dobroto. Bila sta potem delj časa v tej prijaznej družini, gospa ju je imela kot svoja otroka in za nju skerbela ko za lastna deteta. Med tem pa je kervoločnik, vodja družbe, pri katerem sta poprej bila, zvohal, kje sta zdaj in prišel po nju, naj gresta nazaj; pa fanta nista hotela o tem nič slišati, in ko je jel mož razgrajati proti njima, se mu gospa v pot postavi in mu pokaže z ostrimi besedami luknjo, ki jo je zidar naredil, ko se je hiša zidala. Zopet fanta nista vedla, kako bi se zahvalila svojej serčneje braniteljici, ki ju je rešila vdrugeč krempljev jastrebovih. Pa to še gospej ni bilo dovolj, ona je skerbela, da se fanta kakega rokodelstva poprimeta, in po svojem prizadevanji je spravila s časom Pepeta k nekemu ključarju, Petra pa k pasarju v mesto Briksen in tako sta zdaj oba v mojsterskih rokah. Fanta sta se do dobrega spreobrnila, iz postopačev sta postala pridna delavca, mojstri so ž njima jako zadovoljni. Pa še zdaj, ko sta v dobrih rokah, ne neha dobra gospa za nju skrbeti; morata jo, kedar jima čas dopušča, kakor ob nedeljah in praznikih obiskovati in račun polagati o svojem napredku, pa tudi povedati, če jima kaj manjka. Pisala je gospa že dva pisma sem v Kranj na Petrovo teto; drugo pismo se glasi tako-lé

Briksen 16. dec. 1871.

Ljuba gospa teta!

Ne dvomite, da bi fanta ne hotela tukaj ostati. Obedva se učita rokodelstva in nobeden si ne želi v Kranj nazaj, tudi že imata domačinske izkaze (Heimatschein). To se vidi, da mora Pepe nemarno mater imeti,

ker še noče pisati svojemu otroku in posebno, da je mogla prodati ga tem potepuhom, ki celo leto v nobeno cerkev ne pogledajo in se nikdar ne zmislijo na Boga; fant še tudi ni potrebnih zakramentov prejel. Bodite pa brez skerbí ljuba teta, otroci so v kerščanskih in dobrih rokah, zato sem že jaz skerbela. Peter je mojim hčerkicam že majhen svetilnik napravil, katerega so prav vesele, on zmiraj pravi, da že zna svetilnike in monštrance delati. Pepe je naredil majhen ključek, da ga je komaj viditi. Peter pravi, ako bi bil bliže svoje tete, bi Vam tudi kak svetilnik naredil. Pepe o svojej materi nič ne govori, kakor da bi je ne imel. Otroka sta zdrava in prav pridna, mojstri so ž njima prav zadovoljni. Če bi imeli za Petra kako obleko, prosim Vas pošljite jo, ker mojstri radi vidijo, da so fanti s tem prevideni. Ob novem letu bo Peter sam pisal. Ostajam s serčnim pozdravom

Peter pozdravlja svoje součence
in prijatelje in tudi Vas.

Vaša neznana prijateljica
Alojzija Klein.

Iz mladosti cesarja Jožefa.

(Čertica iz povesti.)

„Zdaj je pa že dosti tožeb čez malega reveža, katerega nihče v dvoru ne terpi; sicer je res mali porednež, očetov ljubček, ali da bi vsi na-nj toliko vpili, vendar ne terpim. Se vé da, Polde je že boljši, ali saj je Jožef tudi moj otrok, zakaj ga vendar zmiraj tožite? Dan za dnevom se mu kazni dajejo in revček se teh kazni nikoli rešiti ne bo mogel“, — tako je govorila mati malega Jožefa v vidnej nezadovoljnosti grofinji Dithrichšteinskej, ki je bila varhinja njenega ljubčeka.

„Ali presvitla Gospa“, poreče grofinja, „mladi princ me je zelo razžalil. Ko je na dvorišči s svojo sestro nadvojvodinjo Dragotinko pilo metal, se je prav neuljudno obnašal. Stopila sem namreč k oknu in pila mi je vstric glave zabrenčala. — Mala nadvojvodkinja se je vstrašila in bojazljivo na mé pogledala, ali mladi princ dosti glasno poreče: „Naj le terejalka par očenašev izmoli, da jej bolečine nehajo, saj pravi, da molitev vse bolečine prežene.“ Komaj je to mladi princ izgovoril, odleti smejaše s svojo sestrice iz dvorišča.

„Ali je pa on res tako mislil, kakor ste vi slišala, ljuba grofinja, povejte mi odkritoserčno, saj veste, da sem mu jaz mati, da takošni govori porednost kažejo in da bi me to zelo bolelo,“ — nastavi skerbna mati vprašanje.

„Nadvojvodkinja Dragotinka je bila zraven in more poterditi“, poreče grofinja.

„No, to bi pač lepa priča bila“, zaverne mati, „zakaj raji koj mojega Franceljna ne pokličete, da pové, če je res. Jaz bom fanta kaznovala, ker je proti Bogú grešil, ali vam tudi povem, da so vaše tožbe mojemu sercu zelo neljube. Fanté naj se postí 24 ur pri kruhu in vodi pa naj na grahu